

Tidningen Riksdag & Departement

Sammanfattning

I betänkandet behandlas riksdagsstyrelsens framställning 2013/14:RS1 Tidningen Riksdag & Departement och två följdmotioner. I framställningen föreslås att riksdagen ska besluta att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen.

Konstitutionsutskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (MP, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden.....	5
Inledning.....	5
Gällande ordning m.m.	5
Tidningen Riksdag & Departement	8
Riksdagsförvaltningens informationsverksamhet	9
Riksdagsförvaltningens utgivning av tidningen Riksdag & Departement	10
Framställningen.....	10
Motionerna.....	11
Utskottets ställningstagande.....	11
Försäljning av tidningen Riksdag & Departement	13
Motionen.....	13
Framställningen.....	13
Utskottets ställningstagande.....	13
Förbättrad information via riksdagens webbplats.....	14
Motionen.....	14
Framställningen.....	14
Utskottets ställningstagande.....	15
Reservationer	16
1.	16
Riksdagsförvaltningens utgivning av tidningen Riksdag & Departement, punkt 1 (MP, V).....	16
2.	17
Försäljning av tidningen Riksdag & Departement, punkt 2 (MP).....	17
3.	17
Förbättrad information via riksdagens webbplats, punkt 3 (MP)	17
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	19
Framställningen	19
Följdmotionerna.....	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagsförvaltningens utgivning av tidningen Riksdag & Departement

Riksdagen beslutar med anledning av riksdagsstyrelsens framställning att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement. Därmed bifaller riksdagen framställning 2013/14:RS1 och avslår motionerna

2013/14:K13 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) och

2013/14:K14 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 1 (MP, V)

2. Försäljning av tidningen Riksdag & Departement

Riksdagen avslår motion

2013/14:K14 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 2 (MP) – villkorad

3. Förbättrad information via riksdagens webbplats

Riksdagen avslår motion

2013/14:K14 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 3 (MP) – villkorad

Stockholm den 29 april 2014

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Björn von Sydow (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Mia Sydow Mölleby (V), Cecilia Brinck (M) och Sedat Dogru (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas riksdagsstyrelsens framställning 2013/14:RS1 Tidningen Riksdag & Departement. I framställningen föreslås att riksdagen ska besluta att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen. Styrelsens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 26 september 2012 att ge riksdagsdirektören i uppdrag att göra en översyn av tidningen Riksdag & Departement. I uppdraget ingick bl.a. att undersöka förutsättningarna för en förändrad ägarstruktur för tidningen, att se över förutsättningarna och kostnaderna för att ersätta de nuvarande versionerna av tidningen med en digital/webbaserad version samt att belysa och ta fram exempel på alternativa sätt att utforma tidningen på. Uppdraget redovisades för riksdagsstyrelsen den 20 mars 2013 i rapporten Tidningen Riksdag & Departement. Riksdagsstyrelsen beslutade samma dag att ge riksdagsdirektören i uppdrag att återkomma till styrelsen med förslag till ställningstagande om den framtida inriktningen för och omfattningen av tidningen Riksdag & Departements verksamhet samt med en redovisning av vilka beslut och andra åtgärder som skulle krävas för att genomföra förslaget.

Rapporten Olika alternativ för Riksdag & Departements framtid redovisades för riksdagsstyrelsen den 5 juni 2013. Riksdagsstyrelsen beslutade samma dag att ge riksdagsdirektören i uppdrag att sondera förutsättningar för en eventuell försäljning av papperstidningen Riksdag & Departement med eller utan utgivningsbevis. I uppdraget ingick att efter en värdering av tidningen identifiera eventuella intressenter med ett långsiktigt och seriöst perspektiv på tidningens framtid. Vidare fick riksdagsdirektören i uppdrag att se över hur informationen om riksdagens arbete på riksdagens webbplats (riksdagen.se) kan utvecklas som ersättning för papperstidningen.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 25 september 2013 att avbryta försäljningsprocessen för tidningen Riksdag & Departement och att inleda en process för att tidningen inte längre ska ges ut. Vidare beslutade styrelsen att ge riksdagsdirektören i uppdrag att förbereda processen och bl.a. ta fram det underlag som krävs för att styrelsen ska kunna föreslå riksdagen att utgivningen av tidningen ska upphöra.

Med anledning av framställningen har två motioner väckts. Förslagen i motionerna återges i bilaga.

Den 13 mars och den 3 april 2014 besökte riksdagsdirektör Kathrin Flossing med medarbetare konstitutionsutskottets sammanträde och lämnade en närmare redogörelse för ärendet och det pågående arbetet med att utveckla riksdagens webbplats.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla riksdagsstyrelsens förslag till beslut jämte motionsyrkanden om avslag på riksdagsstyrelsens förslag. Därefter behandlas motionsyrkanden som innehåller förslag på tillkännagivanden till riksdagsstyrelsen i frågor som anknyter till styrelsens förslag. Före behandlingen av riksdagsstyrelsens förslag och nämnda motionsyrkanden finns en redogörelse för gällande ordning och en närmare beskrivning av tidningen Riksdag & Departement och Riksdagsförvaltningens informationsverksamhet.

Gällande ordning m.m.

Den fria åsiktsbildningen är en grundläggande princip i det svenska stats-skicket. Enligt 1 kap. 1 § regeringsformen bygger den svenska folkstyrelsen bl.a. på fri åsiktsbildning. Av 2 kap. 1 § första stycket regeringsformen följer att varje medborgare är gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet och att med detta avses frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Yttrandefriheten skyddas även inom ramen för Europasamarbetet. Enligt artikel 10 i Europakonventionen har var och en rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan någon offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. I artikeln anges vidare under vilka förutsättningar yttrandefriheten får inskränkas. För Sverige innebär Europakonventionen en folkrättslig skyldighet att följa konventionen och Europadomstolens uttolkning av denna. Europakonventionen har införlivats i svensk rätt genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

I fråga om tryckfriheten och motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och vissa liknande överföringar, offentliga uppspelningar ur en databas samt filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar gäller vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen (2 kap. 1 § andra stycket regeringsformen). Yttrandefriheten i de här fallen regleras sålunda i dessa grundlagar och inte i regeringsformen. I tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen läggs ett detaljerat skyddssystem för tryck- och yttrandefriheten fast, och systemet vilar på ett antal grundprinciper som syftar till att ge ett särskilt starkt skydd för tryckta skrifter och vissa andra medieformer. Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen kompletteras av lagen (1991:1559) med föreskrifter på

tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (tillämpningslagen). Där finns bestämmelser som tar sikte på tillämpningen av nämnda grundlagar.

Tryckfrihetsförordningen skiljer mellan periodiska och icke periodiska skrifter. Med periodisk skrift förstås en tidning, tidskrift eller någon annan sådan tryckt skrift som enligt en utgivningsplan är avsedd att under en bestämd titel ges ut med minst fyra vid särskilda tider utkommande nummer eller häften årligen (1 kap. 7 § första stycket tryckfrihetsförordningen). Av tryckfrihetsförordningen följer vidare att för en periodisk skrift ska det finnas en utgivare (ansvarig utgivare) och att utgivaren utses av skriftens ägare (5 kap. 2–3 §§).

När en utgivare har utsetts ska ägaren anmäla detta hos Patent- och registreringsverket (5 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen, 2 kap. 2 § tillämpningslagen). Enligt 5 kap. 5 § första stycket tryckfrihetsförordningen får en periodisk skrift inte ges ut innan det har utfärdats ett bevis om att det inte finns något hinder mot utgivning enligt tryckfrihetsförordningen. Ett sådant utgivningsbevis meddelas av Patent- och registreringsverket på ansökan av skriftens ägare. En ansökan om utgivningsbevis får avslås bl.a. om skriftens titel är så lik titeln på en annan skrift som det finns ett utgivningsbevis för att förväxling lätt kan ske (5 kap. 5 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen). Det skydd som en skrifts titel får genom ett utgivningsbevis beror alltså på administrativa skäl och kan inte jämföras med ett titelskydd av immaterialrättslig natur.¹ Rätten till skriftens titel är knuten till utgivningsbeviset och tillkommer skriftens ägare, och detta är en tillgång som kan överlåtas.

Ett utgivningsbevis gäller för en period av tio år från utfärdandet (5 kap. 5 § fjärde stycket tryckfrihetsförordningen). Därefter förfaller beviset. Ett utgivningsbevis får förnyas på ansökan av skriftens ägare. I 5 kap. 6 § tryckfrihetsförordningen finns bestämmelser om återkallelse av ett utgivningsbevis. Ett utfärdat utgivningsbevis må återkallas bl.a. om ägaren har anmält att skriftens utgivning har upphört, eller om den skrift som beviset avser inte under något av de två senaste förflutna kalenderåren på särskilda tider har kommit ut med minst fyra nummer.

Den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen innebär att grundlagens bestämmelser om radioprogram ska tillämpas då information tillhandahålls allmänheten ur en databas. Med en databas avses enligt 1 kap. 1 § femte stycket yttrandefrihetsgrundlagen en samling av information lagrad för automatiserad behandling.

En förutsättning för att databasregeln ska vara tillämplig är att innehållet i databasen kan ändras endast av den som driver verksamheten. En annan förutsättning för grundlagsskydd är att databasen tillhandahålls på något av de sätt som anges i bestämmelsen. Grundlagen gäller bl.a. när innehållet i en databas tillhandahålls direkt genom överföring som sker på begäran av mottagaren. Det vanligaste exemplet på sådant tillhandahållande är webbsidor på internet. Den gäller även för överföringar som sker enligt en överenskommelse

¹ RÅ 2010 ref. 103.

i förväg. Det handlar här om s.k. pushteknik genom vilken information skickas från en databas till en mottagare enligt ett schema som mottagaren har specificerat i förväg, t.ex. sådan nyhetsbevakning som kan beställas på vissa webbplatser.

Det automatiska grundlagsskyddet förutsätter vidare att databasen eller webbplatsen är tillgänglig för allmänheten, är väl avgränsad och framstår som en sammanhållen produkt.

Grundlagsskyddet enligt databasregeln gäller automatiskt för databaser som tillhandahålls av massmedieföretag. Med begreppet massmedieföretag avses bl.a. en redaktion för en periodisk skrift.

Grundlagsskyddet innebär bl.a. att särskilda ansvarsregler gäller för yttrandefrihetsbrott, att utgivaren är ansvarig för det som publiceras och att meddelare har rätt att vara anonyma.

Enligt tillämpningslagen ska en databas eller en webbplats som har ett automatiskt grundlagsskydd anmälas till Myndigheten för radio och tv. Anmälan ska innehålla uppgift om namnet på databasen eller webbplatsen och vem som är utgivare.

Databaser som tillhandahålls av andra aktörer än massmedieföretag omfattas av databasregeln om det finns ett utgivningsbevis. Förutsättningarna för bl.a. utfärdande och återkallelse av utgivningsbevis för databaser framgår av 1 kap. 9 § andra–femte styckena yttrandefrihetsgrundlagen.

Privatpersoner, företag, organisationer och myndigheter kan alltså ansöka om utgivningsbevis för sina databaser eller webbplatser hos Myndigheten för radio och tv. För att myndigheten ska utfärda ett utgivningsbevis krävs bl.a. att databasen eller webbplatsen tillhandahålls på särskild begäran, är tillgänglig för allmänheten, är väl avgränsad och framstår som en sammanhållen produkt. Det krävs vidare att en behörig utgivare har utsetts.

Av 15 § riksdagsstyrelsens föreskrift om arbetsordning för Riksdagsförvaltningen (RFS 2011:10) följer att tidningen Riksdag & Departements chefredaktör är ansvarig utgivare för tidningen.

Enligt 1 § första stycket 3 lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen ska Riksdagsförvaltningen informera om riksdagens arbete och frågor som rör Europeiska unionen (EU). Riksdagen och Riksdagsförvaltningen har ett ansvar för att dels medverka i samhällsinformationen, dels kontinuerligt bedriva saklig och partipolitiskt neutral information om riksdagen och dess arbete samt om EU (framst. 2010/11:RS3 s. 25). I 4–5 §§ förvaltningslagen (1986:223) regleras myndigheters serviceskyldighet. Serviceskyldigheten innebär bl.a. att en myndighet ska lämna information och service till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde.

Av riksdagsdirektörens föreskrift om Riksdagsförvaltningens organisation (RFS 2011:14) följer att det ska finnas en kommunikationsavdelning i förvaltningen och att denna avdelning bl.a. består av informationsenheten och enheten Riksdag & Departement (3 och 10 §§). Enligt riksdagsdirektörens föreskrift om ansvarsområden inom Riksdagsförvaltningen (RFS 2012:2) svarar

enheten Riksdag & Departement för utgivningen av tidningen Riksdag & Departement. Av föreskriften framgår vidare att informationsenheten svarar för bl.a. internt och externt informations- och kommunikationsarbete, riksdagens webbplats, webbplatsen för EU-information och riksdagens intranät.

Tidningen Riksdag & Departement

År 1975 beslutade riksdagen att fr.o.m. 1976 ge ut en tidning som var gemensam för departementen och riksdagen – tidningen Från Riksdag & Departement (framst. 1975:15, bet. KU 1975:21, rskr. 1975:228). Tidningen ersatte den av Finansdepartementet utgivna tidningen Departementsnytt. Tidningens syfte var att underlätta för personal i staten, kommuner, företag och organisationer samt för förtroendevalda och övriga politiskt intresserade att följa verksamheten i riksdagen och Regeringskansliet. I samband med beredningen av ärendet anförde konstitutionsutskottet bl.a. att det otvivelaktigt fanns ett behov av fortlöpande och mer fyllig information om riksdagen och dess verksamhet än vad som gavs på annat håll och att en möjlighet att tillgodose detta behov skulle vara att ge ut en tidskrift som samordnades med Departementsnytt (bet. KU 1975:21 s. 2 f.). Enligt utskottet borde redaktionen för tidningen få en oberoende ställning. Tidningens uppdrag har sedermera utvidgats till att även avse bevakning av EU och lagstiftningsprocessen inom EU (bet. 1996/97:KU2).

Huvudman för tidningen Från Riksdag & Departement var inledningsvis Nämnden för samhällsinformation, som bl.a. hade i uppgift att verka för en samordning av de offentliga organens informationsbehov. I samband med att nämnden avvecklades kom tidningen administrativt att knytas till riksdagens förvaltningskontor (bet. KU 1980/81:20, rskr.1980/81:200).

Från och med 2006 är tidningens namn Riksdag & Departement. Det finns numera en nätupplaga av tidningen och en elektronisk version av densamma (e-tidning). Tidningen utkommer också som taltidning. Det finns vidare ett digitalt nyhetsbrev som tillhandahålls gratis.

Tidningen Riksdag & Departement är en periodisk skrift och har sedan 1975 ett utgivningsbevis. Enligt det nu gällande utgivningsbeviset för tidningen Riksdag & Departement är Riksdagsförvaltningen ägare till tidningen. Riksdagsförvaltningen har även anmält databasen (www.rod.se) till Myndigheten för radio och tv. Det finns alltså även ett visst skydd för namnet på databasen, förutom det skydd som det innebär att äga domännamnet.

Riksdagsstyrelsen fastställde 2004 dels en redaktionell policy, dels en övergripande policy för tidningen Från Riksdag & Departement. Dessa dokument har inte ändrats sedan dess.

Enligt den övergripande policyn har Riksdagsförvaltningen i sin roll som huvudman och ägare det juridiska och ekonomiska ansvaret för tidningen. I policyn anges bl.a. att tidningen inom ramen för det övergripande målet för riksdagens informationsverksamhet – att bidra till att skapa öppenhet och till-

gänglighet i riksdagsarbetet och genom aktiv information verka för att intresset för och kunskaperna om riksdagen och dess arbete ökar – ska svara för den samlade informationen om den statliga politiska beslutsprocessen i Sverige och sådan information om ärenden inom EU som är relevant för beslutsprocessen. Vidare fastställs att tidningen ska ges ut med 35 till 40 nummer per år.

I den redaktionella policyn anges bl.a. att tidningen är en facktidning som skildrar den politiska processen och som utifrån grundläggande demokratiska värderingar ska engagera läsarna och stimulera dem att följa beslutsfattandet i riksdagen, regeringen och EU. Det anges vidare att tidningen ska vara partipolitiskt neutral och ha en självständig publicistisk ställning inom ramen för sitt uppdrag och sin redaktionella policy. Innehållet ska vara opartiskt, sakligt, relevant, korrekt och icke-kommenterande.

Nätupplagan av tidningen ska enligt den redaktionella policyn vara ett komplement till papperstidningen och ge snabba och aktuella nyheter.

Riksdagsförvaltningens informationsverksamhet

Övergripande principer om intern och extern kommunikation finns i Riksdagsförvaltningens kommunikationsstrategi. Av denna strategi följer bl.a. att Riksdagsförvaltningen aktivt ska arbeta för en ökad tillgänglighet till och insyn i riksdagens och förvaltningens arbete och beslut. Det anges vidare att informationen ska vara öppen, trovärdig, begriplig, användbar, planerad och tillgänglig. Målen för den externa kommunikationen är att bidra till ett högt förtroende för riksdagen som institution, att främja insynen i riksdagens arbete och beslut och att öka intresset för och kunskapen om riksdagens arbete och beslut. Kommunikationsstrategin kompletteras av riktlinjer, policyer, vägledningar och planer.

Riksdagsförvaltningen använder fyra externa webbplatser i sin informationsverksamhet – riksdagen.se, data.riksdagen.se, utveckling.riksdagen.se och eu-upplysningen.se. Det finns vidare möjlighet att prenumerera på bl.a. nyheter och beslut.

På riksdagen.se går det att följa och bevaka riksdagens arbete och beslut. Där finns bl.a. framställningar, propositioner, motioner, utskottsbetänkanden, kammarens protokoll, EU-handlingar, rapporter från riksdagen och författningar. Det går vidare att följa beredningsprocessen för enskilda ärenden. Via riksdagen.se är det möjligt att direkt eller i efterhand följa webb-tv-sändningar från riksdagens debatter och från offentliga utfrågningar som anordnas av utskotten.

Riksdagsförvaltningens utgivning av tidningen Riksdag & Departement

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller riksdagsstyrelsens förslag som innebär att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement. Därmed avslår riksdagen två motionsyrkanden i frågan.

Jämför reservation 1 (MP, V).

Framställningen

I framställningen anför riksdagsstyrelsen bl.a. att det ur demokratisk synvinkel är av stor vikt att medborgarna har tillgång till opartisk, korrekt och tillförlitlig information om riksdagens arbete och beslut. Vid beslutet om utgivningen av tidningen 1975 fanns det enligt riksdagsstyrelsen otvivelaktigt ett behov av fortlöpande och mer fyllig information om riksdagen och dess verksamhet än vad som gavs och kunde fås på annat håll. Enligt riksdagsstyrelsen måste dock offentliga åtaganden fortlöpande omprövas utifrån nya förhållanden och förutsättningar. Riksdagsstyrelsen framhåller i denna del att beslutet om att ge ut tidningen fattades vid en tid då tillgången till samhällsinformation såg anorlunda ut än den gör i dag. Även medievänorna och medielandskapet har förändrats sedan 1970-talet. Det framhålls att den tekniska och digitala utvecklingen har inneburit att möjligheterna att på olika sätt få information avsevärt har förbättrats och att det i dag är möjligt att t.ex. hitta information om och följa riksdagens och regeringens arbete och beslut genom besök på olika webbplatser.

Riksdagsstyrelsen anför vidare att tidningen Riksdag & Departements ekonomiska förutsättningar har förändrats under senare år. I denna del framhålls att antalet prenumerationer har minskat, att upplagan har gått ned och att annonsförsäljningen har försämrats. Riksdagsstyrelsen framhåller vidare att det är viktigt att riksdagens beslut granskas och analyseras men att en sådan granskning och analys i första hand bör göras av från riksdagen oberoende medier. Här kan enligt riksdagsstyrelsen en jämförelse göras med den verksamhet som bedrivs av public service-bolagen – Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. I fråga om dessa bolag anges bl.a. att finansieringen ska ge förutsättningar för största möjliga oberoende och frihet från politisk styrning och samtidigt vara trygg, förutsägbar och stabil.

Mot bakgrund av det anförda anser riksdagsstyrelsen att Riksdagsförvaltningen inte längre ska ge ut tidningen Riksdag & Departement.

Motionerna

Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkar i kommittémotion 2013/14:K14 att riksdagen ska avslå riksdagsstyrelsens förslag till beslut (yrkande 1). Motionärerna framhåller bl.a. att medielandskapets utveckling har medfört att det blivit ännu viktigare än tidigare att ha tillgång till en kritisk och granskande journalistisk produkt, som på ett samlat och enhetligt sätt granskar den offentliga maktens utövande. De pekar vidare på att Riksdagsförvaltningens informationsuppdrag inte omfattar andra myndigheters ansvarsområden, vilket medför att den aviserade nya informationen via riksdagen.se inte kommer att ge den enhetliga information som finns i tidningen Riksdag & Departement. Därtill kommer att de anställda informatörerna i Riksdagsförvaltningen har ett annat lojalitetsförhållande gentemot arbetsgivaren än de oberoende journalisterna vid tidningen Riksdag & Departement. Enligt motionärerna finns det skäl att anta att den nyhetsförmedling som kommer att ske i framtiden kommer att vara mer av informationskaraktär och mindre av granskande karaktär. Därtill kommer att informationen är sådan som genererats från riksdagen själv. Motionärerna anför vidare att en nedläggning av tidningen Riksdag & Departement kommer att leda till en försämring av informationen om hur den offentliga makten utövas i hela ledet från riksdagen, genom Regeringskansliet och ut på myndighets- samt kommun- och landstingsnivå. I en tid med ökad risk för korruption och oegentligheter är detta enligt motionärerna riskabelt och leder till en försämrad insyn i hur riksdagens verksamhet bedrivs. Enligt motionärerna bör tidningen Riksdag & Departement vara kvar och riksdagsstyrelsens förslag bör därför avslås.

Även Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2013/14:K13 att riksdagen ska avslå riksdagsstyrelsens förslag att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement. Motionärerna anför bl.a. att tidningen Riksdag & Departement har fyllt och allttjämt fyller en viktig demokratisk funktion. En central del i en demokrati och i det demokratiska samtalet är enligt motionärerna att de beslut som fattas i parlamenten granskas, analyseras och rapporteras om. Motionärerna pekar dessutom på att det i tidningen Riksdag & Departement lämnas samlad och lättöverskådlig information om arbetet och besluten i riksdagen, regeringen och EU. En nedläggning av tidningen innebär enligt motionärerna minskad insyn i riksdagens och regeringens arbete. Det blir även svårare för medborgarna att ta del av vad som händer i riksdagen och i departementen. Tidningen Riksdag & Departements roll och funktion har dessutom blivit allt viktigare i takt med att kvalitetsjournalistiken utarmas som en följd av bl.a. dagspressens ekonomiska problem.

Utskottets ställningstagande

I framställningen föreslår riksdagsstyrelsen att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement.

Konstitutionsutskottet vill inledningsvis understryka att tidningen Riksdag & Departement har fyllt och alltiämt fyller en viktig demokratisk funktion. I tidningen lämnas en samlad och överskådlig information om arbetet och besluten i riksdagen, regeringen och EU.

Som riksdagsstyrelsen konstaterar har dock medievanorna och medielandskapet förändrats sedan riksdagen på 1970-talet beslutade att ge ut en tidning som var gemensam för riksdagen och departementen. Den tekniska och digitala utvecklingen har bl.a. inneburit att det i dag är relativt lätt att hitta information om arbetet och besluten i regeringen, riksdagen och EU. I denna del noterar utskottet också att det inom Riksdagsförvaltningen pågår ett arbete med att utveckla och förbättra riksdagens webbplats. Den tekniska och digitala utvecklingen på medieområdet har också medfört att de ekonomiska förutsättningarna för tidningen Riksdag & Departement har ändrats under senare år. I denna del pekar riksdagsstyrelsen bl.a. på att prenumerationerna och annonsförsäljningen har minskat.

I motionerna framhålls bl.a. tidningen Riksdag & Departements uppgift att granska och analysera riksdagens arbete och beslut. I denna del vill utskottet understryka att det finns principiella invändningar mot att Riksdagsförvaltningen ger ut en tidning som tillhör och delvis finansieras av förvaltningen. Därtill kommer att det i den redaktionella policyn för tidningen bl.a. anges att den ska vara partipolitiskt neutral och att innehållet i tidningen ska vara opartiskt, sakligt, relevant, korrekt och icke-kommenterande. Det är givetvis viktigt att riksdagens arbete och beslut granskas och analyseras, men i likhet med riksdagsstyrelsen anser utskottet att en sådan granskning och analys i första hand bör göras av från riksdagen oberoende medier.

Sammantaget instämmer utskottet i de bedömningar som riksdagsstyrelsen gör i framställningen. Därmed tillstyrker utskottet riksdagsstyrelsens förslag om att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement samt avstyrker motionerna 2013/14:K13 (V) och 2013/14:K14 (MP) yrkande 1.

Utskottet noterar att Riksdagsförvaltningen är ägare till tidningen Riksdag & Departement och att enligt uppgift från riksdagsdirektören kommer ett beslut av riksdagen om att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen att innebära att tidningen läggs ned och att denna avvecklingsprocess hanteras inom förvaltningen.

I riksdagsstyrelsens framställning anges att ett beslut om att inte längre ge ut tidningen Riksdag & Departement innebär att riksdagens webbplats delvis behöver förändras. I denna del konstaterar utskottet att det pågår ett arbete med att t.ex. utveckla och förbättra informationen om riksdagens arbete och beslut. Bland annat ska det redaktionella arbetet stärkas. Vidare ska sökfunktionen till regeringens dokument förbättras och en förbättrad icke-redaktionellt bearbetad presentation av regeringens förslag tas fram. Ett beslut om att inte längre ge ut tidningen Riksdag & Departement torde alltså innebära att Riksdagsförvaltningens informationsuppdrag på webbplatsen delvis förändras. I det sam-

manhanget anser utskottet att det kan diskuteras om inte en ansökan om utgivningsbevis för riksdagens webbplats bör ges in till berörd myndighet. Vidare är det enligt utskottet angeläget att klargöra hur frågan om arkivering av informationen på webbplatsen ska lösas.

Försäljning av tidningen Riksdag & Departement

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att ge riksdagsstyrelsen till känna att styrelsen närmare bör utreda frågan om en försäljning av tidningen Riksdag & Departement.

Jämför reservation 2 (MP).

Motionen

Gunvor G Ericson m.fl. (MP) anför i kommittémotion 2013/14:K14 att om riksdagens majoritet anser att tidningen Riksdag & Departement inte ska vara kvar i riksdagens egen regi måste en försäljning av tidningen till andra intressenter prövas (yrkande 2). I denna del anför motionärerna att såvitt känt har två intresseanmälningar inkommit och att dessa bör bli föremål för en prövning. Det kan också enligt motionärerna finnas andra intresserade köpare, varför ett nytt anbudsförfarande i sådana fall är rimligt. Detta bör riksdagen som sin mening ge riksdagsstyrelsen till känna.

Framställningen

Enligt riksdagsstyrelsen har under det senaste året olika alternativ för tidningen Riksdag & Departements framtid utretts. Som exempel nämns att överlåta tidningen eller att lägga ned den och utveckla nyhetsförmedlingen via riksdagens webbplats. Riksdagsstyrelsen anför vidare att det i det uppdrag som styrelsen gav till riksdagsdirektören bl.a. ingick att sondera förutsättningarna för en eventuell försäljning av tidningen och att göra en värdering av en sådan försäljning. På grund av bl.a. svårigheterna med att garantera namnet Riksdag & Departement och de ekonomiska konsekvenserna av en försäljning beslutade riksdagsstyrelsen dock vid sitt sammanträde den 25 september 2013 att avbryta försäljningsprocessen och i stället inleda en process för att tidningen inte längre ska ges ut.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare beslutat om utgivningen av och den organisatoriska hemvisten för tidningen Riksdag & Departement. Riksdagen har alltså tagit ställning till både att tidningen ska ges ut och att den administrativt ska vara knuten till Riksdagsförvaltningen. Det sagda torde innebära att en eventuell

överlåtelse av tidningen Riksdag & Departement ska föregås av beslut av riksdagen om att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen och där- efter att verksamheten ska överlåtas.

I framställningen lämnas en redogörelse för varför riksdagsstyrelsen beslutade att avbryta försäljningsprocessen av tidningen Riksdag & Departement och i stället inleda en process för att tidningen inte längre ska ges ut. Utskottet instämmer i de bedömningar som riksdagsstyrelsen gör i denna del och avstyrker motionsyrkandet.

Förbättrad information via riksdagens webbplats

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att ge riksdagsstyrelsen till känna att den information som ges via Riksdagsförvaltningen även ska avse andra myndigheters verksamhet och att informationen ska utgå från ett journalistiskt granskande perspektiv.

Jämför reservation 3 (MP).

Motionen

Gunvor G Ericson m.fl. (MP) begär i kommittémotion 2013/14:K14 att om yrkandena 1 och 2 i deras motion avslås ska riksdagen ge riksdagsstyrelsen till känna att den information som ges via Riksdagsförvaltningen även ska avse andra myndigheters verksamhet och att informationen ska utgå från ett journalistiskt granskande perspektiv (yrkande 3). Enligt motionärerna bör riksdagsdirektören få i uppdrag att tillse att den nya information som ges via Riksdagsförvaltningen baseras på såväl journalistisk integritet hos författarna som ett brett perspektiv på den beskrivna verksamheten. I uppdraget bör ingå att granskningen ska ha samma bredd som i tidningen Riksdag & Departement och att de texter som läggs upp och sprids via riksdagens webbplats och andra informationskanaler ska författas av medarbetare som har en sådan grad av självständighet och frihet att de även kan granska riksdagens eget arbete utan risk för anklagelser om illojalitet. Det viktiga måste enligt motionärerna vara att behålla det journalistiska och granskande perspektivet. Det får inte handla om en informationsverksamhet som är lojal med ledningen.

Framställningen

I framställningen understryker riksdagsstyrelsen vikten av att det ska vara lätt att få tillgång till saklig och korrekt information om riksdagens arbete och beslut. Ett beslut att inte längre ge ut tidningen Riksdag & Departement får enligt riksdagsstyrelsen inte innebära att möjligheten att ta del av den nämnda informationen försämras. Mot bakgrund av det sagda har riksdagsstyrelsen be-

slutat att ge riksdagsdirektören i uppdrag att se över hur informationen på riksdagens webbplats kan utvecklas som ersättning för tidningen. Styrelsen understryker dock att nyhetsförmedlingen på webbplatsen skiljer sig från tidningen Riksdag & Departements nyhetsförmedling. Bland annat har tidningen en självständig publicistisk ställning, och det är den ansvarige utgivaren som avgör vad som ska publiceras. En annan skillnad är enligt riksdagsstyrelsen att Riksdagsförvaltningens uppdrag inte omfattar information inom andra myndigheters ansvarsområden.

Utskottets ställningstagande

I motionen framhålls bl.a. att informationen som ges via Riksdagsförvaltningen bör baseras på såväl journalistisk integritet hos författarna som ett brett perspektiv på den beskrivna verksamheten. Som redovisas ovan pågår för närvarande ett arbete inom Riksdagsförvaltningen med att utveckla och förbättra riksdagens webbplats. Utskottet vill dock i denna del understryka att riksdagens webbplats inte fullt ut kan ersätta tidningen Riksdag & Departement. Riksdagsförvaltningens och tidningens uppdrag skiljer sig nämligen åt. I denna del kan särskilt nämnas att Riksdagsförvaltningen inte har ett journalistiskt uppdrag. Därtill kommer att det i Riksdagsförvaltningens uppdrag endast ingår att informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU. Att närmare informera om regeringens ansvarsområden ingår alltså inte i Riksdagsförvaltningens uppdrag. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet i denna del.

Som utskottet anför ovan torde dock ett beslut om att inte längre ge ut tidningen Riksdag & Departement innebära att Riksdagsförvaltningens informationsuppdrag på webbplatsen delvis förändras. I det sammanhanget anser utskottet att det kan diskuteras om inte en ansökan om utgivningsbevis för riksdagens webbplats bör ges in till berörd myndighet. Det är också enligt utskottet angeläget att klargöra hur frågan om arkivering av informationen på webbplatsen ska lösas.

Reservationer

1. **Riksdagsförvaltningens utgivning av tidningen Riksdag & Departement, punkt 1 (MP, V)**

av Peter Eriksson (MP) och Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:K13 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) och

2013/14:K14 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 1 och

avslår framställning 2013/14:RS1.

Ställningstagande

Medielandskapets utveckling har medfört att det blivit ännu viktigare än tidigare att ha tillgång till en kritisk och granskande journalistisk produkt som på ett samlat och enhetligt sätt granskar den offentliga maktens utövande. I tidningen Riksdag & Departement lämnas en samlad och överskådlig information om arbetet och besluten i riksdagen, regeringen och EU. Tidningen Riksdag & Departement har fyllt och fyller alltjämt en viktig demokratisk funktion.

En central del i en demokrati och i det demokratiska samtalet är att de beslut som fattas i parlamentet granskas, analyseras och rapporteras om. Därtill kommer att uppdraget för tidningen Riksdag & Departement och Riksdagsförvaltningen skiljer sig åt. Dessutom omfattar Riksdagsförvaltningens informationsuppdrag inte andra myndigheters ansvarsområden.

En nedläggning av tidningen Riksdag & Departement innebär en minskad insyn i riksdagens och regeringens arbete. Det blir även svårare för medborgarna att ta del av vad som händer i riksdagen och i departementen. Tidningen Riksdag & Departement har dessutom blivit allt viktigare i takt med att kvalitetsjournalistiken utarmas som en följd av bl.a. dagspressens ekonomiska problem.

Sammantaget menar vi att Riksdagsförvaltningen alltjämt ska ge ut tidningen Riksdag & Departement. Mot bakgrund av det anförda anser vi att riksdagen ska avslå riksdagsstyrelsens framställning och bifalla motionerna i denna del.

2. Försäljning av tidningen Riksdag & Departement, punkt 2 (MP)

av Peter Eriksson (MP).

– Vid avslag på reservation 1 –

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:K14 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Om riksdagens majoritet anser att tidningen Riksdag & Departement inte ska vara kvar i riksdagens egen regi måste en försäljning av tidningen till andra intressenter prövas. Såvitt känt har två intresseanmälningar kommit in, och dessa bör bli föremål för en prövning. Det kan också finnas andra intresserade köpare, varför ett nytt anbudsförfarande i sådana fall är rimligt. Frågan om försäljning av tidningen Riksdag & Departement bör prövas av riksdagsstyrelsen på nytt. Detta bör ges riksdagsstyrelsen till känna.

3. Förbättrad information via riksdagens webbplats, punkt 3 (MP)

av Peter Eriksson (MP).

– Vid avslag på reservationerna 1 och 2 –

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:K14 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Om riksdagens majoritet anser att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement och att en försäljning av tidningen till andra intressenter inte ska prövas måste informationen via riksdagens webbplats ändras. Riksdagsdirektören bör få i uppdrag att tillse att den information som ges via Riksdagsförvaltningen baseras på såväl journalistisk integritet hos

författarna som ett brett perspektiv på den beskrivna verksamheten. I uppdraget bör ingå att granskningen ska ha samma bredd som i tidningen Riksdag & Departement och att de texter som läggs upp och sprids via riksdagens webbplats och andra informationskanaler ska författas av medarbetare som har en sådan grad av självständighet och frihet att de även kan granska riksdagens eget arbete utan risk för anklagelser om illojalitet. Det viktiga måste vara att behålla det journalistiska och granskande perspektivet.

Sammantaget bör den information som ges via Riksdagsförvaltningen även avse andra myndigheters verksamhet, och informationen bör utgå från ett journalistiskt granskande perspektiv. Detta bör riksdagen som sin mening ge riksdagsstyrelsen till känna.

BILAGA

5 Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2013/14:RS1 Tidningen Riksdag & Departement:

- 10 Riksdagen beslutar att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement.

Följdmotionerna

2013/14:K13 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

Riksdagen avslår riksdagsstyrelsens förslag att Riksdagsförvaltningen ska upphöra att ge ut tidningen Riksdag & Departement.

- 15 *2013/14:K14 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):*

1. Riksdagen avslår riksdagsstyrelsens förslag till beslut.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att om förslaget att lägga ned tidningen Riksdag & Departement godkänns, ska frågan om försäljning prövas av styrelsen på nytt.
- 20 3. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att om även andrahandsyrkandet avslås, ska den nya informationen via Riksdagsförvaltningen även avse andra myndigheters verksamhet samt ska utgå från ett journalistiskt granskande perspektiv.
- 25